

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Зорница Димитрова Петрова**
преподавател по пиано и клавирен съпровод
в катедра „Пиано и акордеон“
към факултет „Музикална педагогика“
при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“

на

Лилия Константинова Жекова
по професионално направление D30802 „Музикално и танцово изкуство“,
по научна специалност „Музикознание и музикално изкуство“
в Катедра „Камерна музика и съпровод“ и
на НМА „Проф. Панчо Владигеров“

на тема:

**„Проблеми на интерпретацията в камерно-инструменталните
ансамбли с пиано в творчеството на Константин Илиев и
Йордан Дафов след 1970 г.“**

Винаги впечатлява фактът, че голяма част от успешните теоретични разработки, визиращи творчеството на различните поколения български композитори принадлежи на изявени музиканти-интерпретатори. Проблемите на изпълнителството са колкото многопластови, толкова и податливи на анализ, особено когато засягат ярко композиторско творчество. И, разбира се, когато извира от автентичен личен изпълнителски опит. В този смисъл докторската дисертация на Лилия

Жекова на тема: „Проблеми на интерпретацията в камерно-инструменталните ансамбли с пиано в творчеството на Константин Илиев и Йордан Дафов след 1970 г.” не прави изключение. Нещо повече - тя отразява визията на млада пианистка-представител на последната генерация талантиви инструменталисти, които дръзко и с постоянство навлизат в трудните музикални територии на българския модернизъм. В случая Лилия Жекова го прави „от първо лице”, използвайки собствения си инструментален опит, практически изводи, натрупани наблюдения. Както сама докторантката заявява във въведението към дисертационния труд, основание за предложените изпълнителски идеи получава от практиката си като пианист в Камерен ансамбъл „Силуети”. Разбира се, тук трябва ярко да се подчертае определящото значение на прекия контакт с водещи български интерпретатори на музика - contemporary и първи изпълнители на визираното творчество в лицето на проф. Венцислав Николов и проф. Георгита Бояджиева. Като се прибави вдъхновяващото общуване с дълбоко-проникновената, но скромна и деликатна личност на композитора Йордан Дафов, пред нас се разкрива „живителната среда”, оформила високите стойности на дисертационния труд.

Въвеждащата част ясно набелязва обекта и предмета на наблюдението, изяснява ограничената наличност на литературни източници по конкретната тема, липсващите печатни нотни издания на анализирания творби. Всичко това издига нивото на полезно действие и дисертабилност на изследването.

В **Първа глава** от своя труд Лилия Жекова се спира върху „Творческата дейност на К. Илиев и Й. Дафов като част от професионалната музикална култура в България. Връзката учител-ученик.” Авторката посочва сложната международна и политическа ситуация от 60^{те} години на миналия век до края на 80^{те}, когато между двамата композитори и диригенти протича активен творчески и човешки обмен. С разбиране и задълбоченост Лилия разкрива мащабите на музикалното явление Константин Илиев и безспорното му влияние върху

по-младия колега и приятел Йордан Дафов. Информацията е богата и динамично-преливаща към индивидуалностите на двете творчески фигури. Тук е налице ясно извеждане и конкретизация на така интригуващите аспекти от приемствеността по линията „учител - ученик“.

Истински впечатлява **Втората глава**, която носи заглавие „Константин Илиев (1924-1988) - творческо формиране на личността. Значение и опит за систематизация на камерния жанр в творчеството на композитора. Структурен и интерпретационен анализ на Трио за цигулка, виолончело и пиано“. В тази глава Лилия Жекова проследява личностното и творческото формиране на Константин Илиев, а също и значението на камерния жанр в контекста на композиционното му наследство. Особено респектира подробния формален и изпълнителски анализ на Триото. Докторантката се спира на използваната в творбата композиционна техника, значително различаваща се от сериалната доденафония, с която Константин Илиев борави до Толбухинския период. Системата на „тропите“ се съчетава с алеаторна техника и богата палитра от темброви ефекти, характерни за трите инструмента. Анализът обхваща в подробности:

- динамичния план;
- щриховата организация на двата струнни инструмента;
- контролираното алеаторно надсвирване;
- специфичните клавирни похвати на звукоизвличане с „подготвени струни“;
- безвибратното поанталистично организиране на музикалната тъкан в цели епизоди.

Интерпретационните проблеми, които Лилия Жекова набелязва, са правдиво отражение на сериозна и многопластова ансамблова работа върху творбата. Живата практика и многократната сценична реализация са най-силните и безспорни аргументи, с които Лилия защитава високата стойност на своя анализ.

Що се отнася до **Трета глава** на изследването, то тя в най-пълна степен отговаря на критериите за висока оценка относно приносното ѝ съдържание. В нея Лилия Жекова осъществява първи опит да се отрази в синтезиран вид цялостното развитие на Йордан Дафов като композитор и диригент. Възприемам написаното като първа крачка към един фундаментален труд, насочен към безспорните приноси на този национално-значим български творец.

Анализите върху ансамбловите и интерпретационните проблеми на визираните камерно-инструментални опуси са точни и логични. Личното разбиране за особеностите на формата, метричната организация и тембровата палитра в ансамбловото творчество на Йордан Дафов е видимо свързано с многостранните търсения на пианиста-ансамблист в тази изтънчено-естетична и в същото време изпълнена с високи инструментални претенции музика. Родени в „живата“ практика, всички интерпретационни съображения са стабилна отправна точка за бъдещи изпълнения. Всъщност в това е техният смисъл и значимост.

В заключение изразявам още веднъж отличните си впечатления от докторантския труд на Лилия Жекова и респекта си от богатата ѝ концертна практика. Оценявам по достойнство задълбоченото ѝ отношение на артист-изследовател, възприел сериозната музика като свое лично кредо. Ето защо се обръщам към уважаемото научно жури с убеденото си становище, че следва да предложи на съответния факултетен съвет удостояването на Лилия Константинова Жекова с образователната и научна степен „доктор“.

27.08.2020 г.
Пловдив

Изготвил становището:
доц. д-р Зорница Петрова